

gospěl k podstatně jinému zjištění ohledně subjektivní viny obžalovaného, kdyby otázku tu byl vzal v úvahu. Zjištění jeho v tomto směru dle názoru zrušovacího soudu nestačí a pokládá tedy zrušovací soud za nezbytné, aby věc po stránce té první stolici znova byla přezkoumána a aby po zjištění skutečností rozhodných bylo vydáno nové rozhodnutí.

Čís. 1322.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Způsob obchodování, obvyklý za míru, nebyl bez dalšího přípustným v dobách válečných a poválečných.

(Rozh. ze dne 27. října 1923, Kr II 255/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 22. února 1922, jímž byl obžalovaný sprostěn dle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin pletich dle Šu 11 čís. 4. zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. a pro přečin řetězového obchodu dle téhož ustanovení, zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným, že dne 9. a 12. června, v červenci a v srpnu 1920 provozoval s předměty potřeby, totiž s brambory řetězový obchod.

Důvody:

Rozsudek zjišťuje o obžalovaném především, že, ač měl z roku 1912 živnostenský list na živnost hokynářskou, totiž na obchod zeleninou a ovocem, v roce 1920 této živnosti neprovozoval, nýbrž že se živil jen prací nádenickou. Jak rozsudek dále zjišťuje, koupil obžalovaný v červnu 1920 od rolníka a pěstitele brambor Jakuba Sch-a po třikráte vesměs v tržové dny vždy několik košů ranných brambor (dne 9. června 1920 bylo jich 40 košů) po 4 Kč za 1 kg a hned je na trhu nabízel a rozprodával za účelem dosažení přiměřeného zisku různým obchodnicím zeleninou po 4 Kč za 1 kg, při čemž se však, když ta která obchodnice s touto cenou nesouhlasila, dohodl také na ceně 3 Kč 60 h za 1 kg. Přiměřeného výdělku dosáhl obžalovaný při každém prodeji dle rozsudkového zjištění tím, že mu Sch. váhu košů, která ve skutečnosti činila 12—15 kg, počítal při konečném sčítování jen na 12 kg, takže ho brambory, koupené dne 19. června 1920, přišly na něco přes 3 Kč za 1 kg, že při druhém prodeji mu dal Sch. 2 koše brambor zadarmo a že konečně při jednom prodeji mu ještě vyplatil 70 Kč. Dle dalšího rozsudkového zjištění byla tehdejší běžná tržová cena ranných brambor na trzích v O. 3 Kč 20 h až 3 Kč 50 h za 1 kg a byla obžalovanému dle přesvědčení nalézacího soudu známa; předpisy tržního řádu, dle přesvědčení soudu obžalovanému rovněž známými, bylo zakázáno, brambory na trhu skupovati a hned je na místě draze prodávati. Dle rozsudkového závěru obžalovaný, který ku skupování brambor od výrobců a k dalšímu prodávání jich obchodníkům (hokynářům) nebyl oprávněn, věděl, že svým počínáním jednak porušuje tržní předpisy, jednak že zvyšuje tehdejší

běžnou tržní cenu ranných brambor. Přes to neshledal nalézací soud v jednání obžalovaného skutkové podstaty přečinu pletich, pro který naň v tom směru vznesena byla obžaloba, dle rozhodovacích důvodů proto, že dle názoru soudu nákupy a prodeje brambor podobným způsobem děly se i v míru a obžalovaný pracoval jen se ziskem přiměřeným a dovoleným. Rozsudek zjišťuje o obžalovaném dále, že, ač k nakupování brambor oprávněn nebyl a ačkoliv znal ceny, stanovené pro prodej ranných brambor domácí sklizně roku 1920 nařízením vlády republiky Československé ze dne 31. května 1920, čís. 371 sb. z. a n., nakupoval v červenci a srpnu 1920 v okolí O. od rolníků ve velkém množství ranné brambory za ceny sice neznámé, ale pohybující se kolem oněch nejvyšších cen 1 Kč 25 h za 1 kg, a že s přiměřeným ziskem prodával dále po 1 Kč 30 h za 1 kg obchodníkům, o nichž věděl, že je rovněž se ziskem dále prodávají. Dle rozsudkového závěru obžalovaný věděl, že svým jednáním stěžuje přechod zboží od výrobce ku spotřebiteli. Přes to nepodřadil nalézací soud zjištěné jednání obžalovaného skutkové podstatě přečinu řetězového obchodu, na který zněla v tom směru obžaloba, dle rozsudkových důvodů opět v úvaze, že podobný způsob nákupu a prodeje brambor ve velkém děl se již v míru, kdy obchodníci ve velkém skupovali brambory nikoli přímo u výrobců, nýbrž pomocí podobných sprostředkovatelů, jakým byl v tomto případě obžalovaný. Názory, z nichž nalézací soud takto vychází při posuzování jednání obžalovaného v tom onom směru, jsou právně mylny a zmateční stížnosti státního zastupitelství, dovolávající se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. nelze upřítí oprávnění. Za pravidelných poměrů mírových stát neshledával až na ojedinělé výjimky vůbec potřebným, aby svými opatřeními zasahoval do hospodářských pochodů, jimiž ve skutek uváděno bylo zásobování obyvatelstva předměty potřeby, byť sebe důležitějšími, zejména do způsobu, jakým předměty těmi bylo obchodováno. Nabídka postačovala zpravidla poptávce a volnou soutěží postavena byla dostatečně pevná hráz proti snahám po nemírném obohacení se a tím zároveň i proti předražování. Válka a jí vyvolané mimořádné poměry, zejména nedostatek největší části předmětů potřeby a jím vznícená snaha mnohých, bez ohledu na zájmy celku využití poměrů k ukojení vlastního sobeckého prospěchu, přivodila však nutnost, aby jednak vhodnými předpisy zabezpečeno bylo zásobování obyvatelstva, jednak učiněna byla přítrž onomu využitkování poměrů, by tudíž bráněno bylo předražování. Byly proto ony obory lidské činnosti, které za dob mírových celkem nerušeně se strany státní správy — až na některé výjimky — opatrovaly zásobování obyvatelstva, a to jak výroba tak i obchod, podrobeny dalekosáhlým úpravám, namnoze nemálo tíživému omezení volného druhdy hospodaření a obchodování největší částí předmětů potřeby, jevícímu se na venek ve velké řadě úřed. předpisů a zákazů. Jednání, přičítící se těmto opatřením státní správy, podléhají i trestání soudnímu, pokud jimi úspěch snah, sledovaných v zájmu spotřebitelstva předpisy o trestání válečné lichvy mařen neb ohrožován je některým ze způsobů, vyznačených v jednotlivých trestních ustanoveních těchto předpisů, v poslední době zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Neprávem spatřuje proto nalézací soud okolnost, odnímající jednání obžalovaného rázu jednak pletich jednak řetězového obchodu, v tom, že počínání podobné

dělo se již v míru. Skutečnost, že obžalovaný pracoval, jak se praví v rozsudku, se ziskem přiměřeným a dovoleným, je pro posouzení jeho jednání jako pletich, zejména pro řešení otázky, zda šlo o pletichy, způsobilé stupňovati cenu předmětu potřeby, nerozhodnou, neboť jednak není snaha po zisku vůbec, tím méně snaha po zisku nepřiměřeném a nedovoleném pojmovým znakem tohoto přečinu, způsobilostí, stupňovati cenu předmětu potřeby, pak může býti provázeno také takové jednání, které přináší pachateli jen zisk, jinak přiměřený, ba dokonce za okolností mu zisku vůbec neskýtá. Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti a rozsudek v obojím směru jako zmatečný dle čís. 9 a) § 281 tr. ř. zrušiti. Shora nastíněná skutková zjištění rozsudková a zejména z nich rozsudkem čerpané závěry nasvědčují neklamně tomu, že nalézací soud, nehledě k oněm právně pochybeným názorům, o nichž právě bylo uvažováno, jednak shledal ve zjištěném jednání obžalovaného skutkovou podstatu jednak pletich, jednak řetězového obchodu. Pochybnost o správnosti tohoto postupu vzniká pouze potud, pokud nalézací soud bez zřetele na to, že obchod rannými brambory byl dle nařízení vlády republiky Československé ze dne 31. května 1920 čís. 371 sb. z. a n. až do 1. září 1920 volným, v souhlasu s veřejnou obžalobou spatřuje v nejprve vylíčeném jednání obžalovaného pojmové znaky přečinu pletich proto, že jím vědomě porušoval ony předpisy tržního řádu, jimiž bylo zakázáno, brambory na trhu skupovati a je hned na místě prodávati draže. Neznamenat tento zákaz v podstatě nic jiného než zákaz, obchodovati brambory způsobem řetězovým, obsažený již v trestním ustanovení Šu 11 čís. 4 lichevního zákona. Přichází tedy toto jednání obžalovaného v úvahu pouze s hlediska skutkové podstaty řetězového obchodu, který, jak tomu zřejmě nasvědčuje doslov Šu 11 čís. 4 lichevního zákona (slova do j i n ý c h p l e t i c h), dlužno pokládati jen za jednu z odrůd pletich a poněvadž jednání to, jak rozsudkem zjištěno bylo, vyplňuje jak ve směru objektivním tak i po stránce subjektivní skutkovou podstatu přečinu řetězového obchodu, bylo ve smyslu Šu 288 čís. 3 tr. ř. uznáno právem, jak se stalo.

Čís. 1323.

Skutková podstata krádeže nevyhledává vždy ziskuchtivosti aniž vyžaduje, by pachatel nebo spoluvinníci měli na zřeteli svůj vlastní zisk.

(Rozh. ze dne 27. října 1923, Kr II 629/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 27. června 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II a), 175 II a), 176 II a) tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti Šu 281 čís. 9 a) tr. ř., uvádí, že stěžovatel neodňal brambory pro svůj užitek t. j. v úmyslu, by si zjednal nezákonný přírůstek svého jmění, nýbrž jen